

Vurdering av planforslag

Bakgrunn

Kommunen har mottatt forslag til detaljregulering 3052 - Stølebuktvegen 10, datert 24.10.2022. Dette er kommunearkitektens vurdering av planforslaget.

Beskrivelse av forslag

Planforslaget legger til rette for bygging av en lavblokk med 9 boenheter (opptil 2000 m²) i Kopervik sentrum. Planområdet ligger mellom Stølebuktvegen og Vågen.

Figur 1 Visualisering fra planbeskrivelsen

Vurdering

Vurdering av arkitektur

Vurderingen av arkitektur er delt opp i følgende undertema:

- Overordnet konsept
- Bebyggelsesstruktur
- Skala
- Bygningsform
- Materialbruk og fargebruk

Overordnet konsept

Det fremstår av planbeskrivelsen at nybygget skal bidra positivt til sine omgivelser gjennom sin arkitektur. Nybyggets arkitektur skal "...styrke identiteten til Vågen og kvaliteten på landskapsrommet og gi en fin inngang mot sentrum." Videre står det at man gjennom god utforming vil "knytte sammen og berike opplevelsen av stedet". Dette er intensjoner som i stor grad er i samsvar med ambisjonene i kommuneplanen og sentrumsplanen.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsesstruktur er de geometriske prinsippene som bebyggelsen er organisert etter. Denne delen av Stølebuktvegen er en urban gate der bygningene er plassert med fasaden helt inntil fortauet. Bygningene har smale og bymessige fasader. En slik struktur skaper en fasaderekke som bidrar til byliv, fordi det skjer mye langs gaten og det er ikke lange partier uten vinduer eller

innganger. For de som ferdes i gaten oppleves dette som mer positivt enn lange og monotone fasader.

Det er noen "hull i tanngarden" her, noen ubebygde tomter, som reduserer opplevelsen av gaten som en urban gate. Planforslaget kan og bør bidra til å forbedre gatens urbane preg med det foreslåtte nybygget.

Den relativt lange og monotone fasaden til planlagt bebyggelse vist i planforslaget vil imidlertid ikke videreføre eksisterende bebyggelsesstruktur og følgelig ikke medvirke til å skape en urban gate. Planforslaget må derfor omarbeides slik at fasaden er mer i samsvar med den gjeldende bebyggelsesstrukturen i gaten.

Skala

Planbeskrivelsen viser til at det planlagte nybygget vil bli en viktig del av inngangen til sentrum fra vest. For at man skal oppleve denne delen av gaten som urbane omgivelser, er det vår vurdering at nybygget må fremstå som en integrert del av sentrumsgaten sin. Nybygget som er vist i planforslaget bryter imidlertid med skalaen til eksisterende bebyggelse i gaten, da det er vesentlig høyere enn de andre bygningene i gaten, og har en mye bredere fasade.

I følge planbeskrivelsen er den store størrelsen på bygget valgt delvis på grunn av økonomi og delvis på grunn av at det store landskapsrommet i Vågen "tåler og ber om et større volum her." Det gis imidlertid ikke en vurdering av hva som tåles av nye bygningsvolum fra Stølebuktvegen. For en balansert vurdering er det viktig at man også vurderer prosjektet fra dette perspektivet. Det kan godt mulig at størrelsen på bygget ikke vil være problematisk sett fra Vågen, og at dette landskapsrommet tåler størrelsen. Når man vurderer størrelsen på nybygget i relasjon til skalaen i Stølebuktvegen blir det derimot tydelig at det foreslåtte nybygget vil være for massivt sammenlignet med eksisterende bebyggelse i gaten. Planforslaget må bearbeides slik at det tas større hensyn til skalaen i Stølebuktvegen.

Bygningsform

Som nevnt er det i planforslaget en ambisjon om å styrke identiteten til Vågen. For å styrke identiteten er det valgt en strategi der man benytter en utforming som skal gi assosiasjoner til modernistisk skipsarkitektur, for å trekke historiske linjer tilbake til tidligere verftsvirksomhet i Vågen.

Vi er skeptiske til om den ønskede effekten kan oppnås med foreslått utforming. Det er en stor mulighet for at dette blir en litt for abstrakt tilnærming, som mange ikke vil oppfatte, da tilnærmingen baserer seg på at man har kjennskap til denne delen av stedets historie og kan trekke forbindelsene mellom arkitekturen og historien.

Med den foreslåtte utformingen vil nybygget stå i sterk kontrast til eksisterende bebyggelse. Vektleggingen av en tydelig horisontal organisering av en lang fasade, er veldig ulik den eksisterende bebyggelsen, hvor fasadene har en vertikal orientering. Til og med lengre bygninger i gaten, som nabobygningen på østsiden av planområdet, har brutt opp fasaden med vertikale elementer. Vår vurdering er at foreslått bygningsform ikke bidrar til å nå ambisjonen om å knytte sammen opplevelsen av stedet, men derimot bidrar til å bygge ned identiteten til stedet.

Figur 2 Nybygg sett fra øst i Stølebuktvegen (illustrasjon hentet fra planbeskrivelse)

Det er videre valgt en utforming med flatt tak, i motsetning til eksisterende bebyggelse hvor man finner ulike variasjoner av skråtak. Det står i planbeskrivelsen at man har valgt flatt tak for å ligge nærmere formen til leilighetsbyggene på andre siden av Vågen, og at det flate taket er i kontrast med nabobygningene til planområdet. Her har man muligens gjort en litt for ensidig vurdering. Det er satt som premisse at nybygget skal tilpasses bygninger på den andre siden av Vågen, men det gis ikke en vurdering av hvordan nybygget skal tilpasses de nærmeste nabobygningene i Stølebuktvegen. Tilpassing av bygningen må også gjøres til sine nærmeste omgivelser, og i dette tilfellet vil det være viktigere å få til en god integrering av nybygget i Stølebuktvegen enn til leilighetsbyggene på andre siden av Vågen. Disse står sterkt nok for seg selv og det er ikke et behov for å skape en visuell forbindelse mellom dem og dette nybygget.

For tilpassing til bebyggelsen i Stølebuktvegen vil valg av takform være et godt virkemiddel. At man skal bruke en annen takform enn flatt tak betyr ikke at det må lages direkte kopier eller etterligninger av eksisterende tak i nærmiljøet. Takformen kan være gjenstand for kreativ utforming med inspirasjon fra omgivelsene. Det kan videre være at en tilpassing med takform kan gi bedre mulighet for et bygg som er høyere enn nabobygningene, men som allikevel ikke bryter skalaen i gaten, fordi det er noen aspekter ved nybygget som knytter seg til eksisterende bebyggelse.

Materialbruk og fargesetting

Det er i planbestemmelsene krav om at fasader skal være hvite med mørk kontrastfarge på inntrukne partier. Det er ikke gitt krav om type fasadematerial, bortsett fra glass i vinduer og rekkverk, samt metall og tre i detaljer.

For dette nybygget, som skal føres opp i en eksisterende bystruktur, er det viktig med en form for tilpassing, og materialbruk og fargesetting er noen av de viktigste virkemidlene arkitekten har i utformingen av et bygg som får en god relasjon til stedet. Føringene i planbestemmelsene gir ikke en materialbruk som bidrar til god tilpassing til eksisterende bebyggelse.

Planforslaget bør bearbeides slik at man i større grad tar i bruk de store mulighetene som finnes i valg av materialer og farger for å binde sammen opplevelsen av stedet og styrke stedets identitet.

Byrom og byliv

Nybygget vil inngå som en del av Kopervik sentrum, og bygningen må bidra til å øke kvaliteten på byrom i sine omgivelser, i dette tilfellet gaterommet i Stølebuktvegen og fremtidig strandpromenade.

Stølebuktvegen

Det er gjort valg i planforslaget som skal bidra til skape en god relasjon mellom bygget og gaten, med sitteplasser og vegetasjon langs gaten. Det er allikevel noen utfordringer med valgt løsning med støyskjermer mot gaten. For å sikre et levende og attraktivt bysentrum er det viktig å skape gater som er gode å være i, med aktive fasader som henvender seg mot gaten. Støyskjermingsvegger bidrar ikke til denne ambisjonen og må derfor unngås i bygater. Planforslaget må bearbeides slik at møtet mellom bygningen og gaten i større grad bidrar til å øke kvaliteten på byrommet.

Figur 3 Utsnitt som viser møtet mellom nybygg og Stølebuktvegen

Strandpromenaden

I referatet fra oppstartsmøtet står det at man i planarbeidet måtte se på utforming og materialbruk som bidrar til å skape en attraktiv fasade mot sjøen, også for grunnetasjen, som ville få fasade mot strandpromenaden. I planforslaget som nå foreligger er det vist at parkeringsanlegg er plassert i grunnetasjen og det er tenkt en lukket fasade mot sjøen. Planforslaget må i en større grad inneholde bindende føringer som sikrer at denne fasaden får gode kvaliteter. Fasaden, slik den fremstår nå, er for monoton og lukket, og bidrar ikke til å skape gode uterom mot sjøen.

Figur 4 Bygningen sett fra sjøsiden, hentet fra planbeskrivelsen

Konklusjon

Planforslaget må bearbeides etter føringene som er gitt i denne vurderingen. Det er mange virkemidler som kan bidra til at nybygget kan inngå i byveven på en måte som styrker identiteten til sentrum, slik som for eksempel utforming, materialbruk og fargesetting. Disse virkemidlene må i større grad tas i bruk i bearbeidingen av prosjektet. For et nybygg i en sentrumsgate må det også tas mer hensyn til hvordan bygningen bidrar til å skape attraktive byrom rundt seg.

Vurdering utarbeidet av:

Kristian Endresen
Kommunearkitekt